

Χαράζει. Από μια χαραμάδα του σκεβρομένου από την πολυκαιρία παντζουριού, μια ιδέα φως μπαίνει στο δωμάτιο και διώχνει το σκοτάδι. “Γλυκοχαράζει” θα έλεγε σε άλλη περίπτωση, πολύ της άρεζε τούτη η λέξη, σήμερα όμως δεν ταιριάζει, δεν της έρχεται να την πει, αφού μια πίκρα στο στόμα και στην ψυχή την εμποδίζει να σηκωθεί, να πεταχτεί από το στρώμα της, να ατενίσει την καινούργια μέρα που ξημερώνει, την ημέρα του γάμου της. Του δικού της γάμου! Την ημέρα που αποτελεί σταθμό στη ζωή των κοριτσιών, την ημέρα γιορτής, ημέρα που την καρτερούν από τα δεκατρία όλες οι κοπελιές. Τη σπουδαιότερη της ζωής τους. Η Αλεξάνδρα όμως μόνο έτσι δεν τη βλέπει, μόνο το συναίσθημα της χαράς δε νοιώθει να ζεσταίνει την καρδιά της. Αντίθετα μια παγωνιά μέσα της, βαθιά μέχρι τα φυλλοκάρδια, της αφαιρεί κάθε διάθεση για δραστηριότητα.

Είχε πλαγιάσει από νωρίς, οι αδερφάδες της την άφησαν να κοιμηθεί μόνη της απόψε, να ησυχάσει. Δεν ήθελαν να την ξυπνήσει ο παραμικρός θόρυβος, προκειμένου να είναι φρέσκια και ξεκούραστη τούτη τη σημαντική μέρα για κείνη αλλά και για όλο το σπιτικό. Πρώτος γάμος στην οικογένεια –μεγαλύτερη η Αλεξάνδρα– δυο ακόμα αδερφές περίμεναν πώς και πώς να παντρευτεί. «Για να πάρουν σειρά», συλλογίστηκε με πίκρα η μελλονύμφη.

Το βλέμμα της στάθηκε στο νυφικό κρεμασμένο προσεκτικά σε ένα καρφί της πόρτας. Από άσπρη στόφα*, απόφαση του πατέρα της να ξεοδευτεί –όσο γι’ αυτό τον έπαιρνε· ιδιαίτερο νυφικό όπως συνηθίζονταν τώρα τελευταία «Έστω και αν το φορέσεις δυο φορές, το αξίζεις» είπε.

Σφίχτηκε το στομάχι της στη σκέψη του κύρη της, στην αναπόληση της συμπεριφοράς του στη διάρκεια του αρραβώνα. Θυμήθηκε το βλέμμα του όταν την κοίταζε, τις σιωπές του, τις συγκρατημένες εκδηλώσεις χαράς, όταν αντάμωναν με το γαμπρό, όταν γιόρταζαν όλοι μαζί και η χαρά της μάνας της και των άλλων γέμιζε το σπίτι. Η Αλεξάνδρα είχε μια ξεχωριστή σχέση με τον πατέρα της. Τον θαύμαζε και εκείνος την παραδέχονταν. Καθώς δεν αξιώθηκε να κάνει αγόρι, το στήριγμά του ήταν τούτη η πρωτοκόρη του, όχι γιατί ήταν πρώτη αλλά γιατί ήταν θαρραλέα, εργατική, σοβαρή, μετρημένη και με πρωτοβουλίες για τη δουλειά τους, όταν χρειάζονταν. «Νταλιάνα* μου» την αποκαλούσε και στο εκφραστικό του πρόσωπο καθρεφτίζονταν ο θαυμασμός και η αγάπη.

Και εκείνη τον εκτιμούσε για την ακεραιότητά του, τη σοφία του. Εκτιμούσε το συνδυασμό σκληράδας και αυστηρότητας, όταν έπρεπε, αλλά και μιας πηγαίας τρυφερότητας και ευαισθησίας που δεν ήξερε τι συνέβαινε με τους άλλους –η Αλεξάνδρα την εισέπραττε σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής και των σχέσεών του.

Γι’ αυτά που εκείνη ήξερε για τον πατέρα της, γι’ αυτό που ήταν και για όσα κρυμμένα και μυστικά καταλάβαινε, δεν μπορούσε να του κρατήσει κακία που την έδωσε στο Γιώτη. Την «έδωσε» είναι τρόπος του λέγειν· έτσι εκφράζονταν η υπόσχεση γάμου, μια και ο τελευταίος –να μη πούμε και ο μοναδικός– ήταν ο

---

* ύφασμα πολυτελείας, με ανάγλυφα σχέδια στην ύφανση.

* Γυναίκα ψηλή, θεωρητική, δυναμική. Λεβέντισσα.

λόγος του γονιού. Στην περίπτωση της δεν ήταν καθόλου ακριβές το «έδωσε», γιατί η Αλεξάνδρα ρωτήθηκε και απάντησε ναι. Τι «ναι!» ήταν αυτό, είναι μια άλλη ιστορία.

Ήταν το «ναι» της ανάγκης. Πατημένα τα εικοσιπέντε, μεγάλη για την εποχή –δυο τσούπρες από πίσω, εικοσιδύο και δεκαεννέα– ήταν καιρός να αποφασίσει, για να μη χαθούν ευκαιρίες για κείνες. Αυστηρό έθιμο της εποχής –να παντρεύονται κατά σειρά ηλικίας τα κορίτσια της οικογένειας, έθιμο που κανείς από τους γονιούς της δε φαινόταν να θέλει να το αγνοήσει. Τα πράγματα δυσκόλεψαν για την Αλεξάνδρα από τότε που το πιο επιθυμητό παλικάρι που την ήθελε, ο Λιάκος του Μπέντανη, αναγκάστηκε να ξενιτευτεί, για να καζαντίσει και να παντρέψει τρεις αδερφές και αυτός, κακιά του μοίρα αφότου τόσο απρόσμενα χάθηκε ο γονιός του και η περιουσία τους. Πέρασαν τα χρόνια, κάποια τυχερά υπήρχαν, μα όλα κολλούσαν στην προίκα, «τα άρματα», που της Αλεξάνδρας ήταν ελάχιστα, τα δε γρόσια μηδαμινά έως ανύπαρκτα. Έτσι, όταν τη ζήτησε η μάνα του Γιώτη για λογαριασμό του –έτσι γίνονταν και αυτό ήταν το σωστό– η Αλεξάνδρα δεν είχε άλλη επιλογή.

Δεν ήταν κακός ο Γιώτης, πολύ περισσότερο η φαμίλια του. Είχαν τον τρόπο τους, θα περνούσε καλά και ξεκούραστα, μα να! κάπως άψητος της έπεφτε. Κομμάτι αγαθός, πολύ ήσυχος έως κοιμισμένος, αυτό που λέμε άγχρωμος. Τον γνώριζε από παιδί, διπλανά τα σπίτια τους το καλοκαίρι, τον έβλεπε σαν γείτονα, ίσως και συγγενή. Δεν έβρισκε τίποτα να πει μ' αυτόν τον τίμιο μεν και φρόνιμο νέο, μα εντελώς αμίλητο, άβουλο και εσωστρεφή.

Πώς λοιπόν να τη συγκινήσει εκείνην που ήταν γεμάτη ζωντάνια, δύναμη, πρωτοβουλία και αποφασιστικότητα ανδρική, σε μια εποχή όπου αυτά τα χαρακτηριστικά τα χρεώνονταν μόνο οι άντρες! Ο πατέρας της τα έβλεπε όλα αυτά και ήταν σίγουρη πως μόνο η ανάγκη τον έκανε να δεχτεί την πρόταση της γειτόνισσας

του, μιας πράγματι μυαλωμένης, σοβαρής και δυνατής γυναίκας, την οποία εκτιμούσε απεριόριστα, μα, διάβολε! δε θα παντρευόταν εκείνην η Νταλιάνα του. Πικραινόταν ο Βασίλης να βλέπει αυτό το προζύμι –έτσι τον αποκαλούσε, ευτυχώς μόνο στη γυναίκα του– πλάι στη λεβέντισιά του που το μάτι της άστραφτε από εξυπνάδα την οποία, αν και λόγω εποχής και θέσης προσπαθούσε να μην προβάλει, τις περισσότερες φορές δεν τα κατάφερνε. Το σκέφτηκε πολύ ο Βασίλης, μα δεν μπορούσε να κάνει αλλιώς, ήδη είχε πολλά προξενιά για τις μικρότερες που τα νιάτα τους, τα ξανθά τους μαλλιά, τα κόκκινα μάγουλα και η πιο θηλυκή συμπεριφορά τραβούσαν τους νέους.

Κοίταξε με λύπη η Αλεξάνδρα το νυφικό της, το πραγματικά όμορφο νυφικό, την ασημοσκαισμένη ζώνη της προγιαγιάς της, το χρυσοκεντημένο σοϊκέτο*, ιδιαίτερο κομμάτι της προίκας της και τα τέλια που θα έβαζε στα μαλλιά της. Δυο δάκρυα σαν κομμάτια από τοτέλι κύλησαν στα μάγουλά της, καθώς –το ορκίστηκε στον εαυτό της– για τελευταία φορά σκέφτηκε τον Λιάκο που πάνε έξη χρόνια και δε φάνηκε, που «ούτε γράμμα έστειλε, ούτε απηλογιά». Όχι πως όφειλε να το κάνει, δεν είχαν δώσει καμιά υπόσχεση μεταξύ τους, μια αδιόρατη νύξη μόνο με τα μάτια, αλλά, μια και ήταν ο μόνος από εκείνους που την ήθελαν και της άρεσε, φαντάστηκε κάποιες φορές, πάντα όσο της επέτρεπε ο πρακτικός της νους, πως θα φορούσε τα τέλια για κείνον. Λίγο το έβαλε στο νου της, τόσο δα, όσο πατάει η γάτα που λένε, δεν έλιωνε κιόλα, μονάχα να!, έτσι όπως τον ήξερε, όπως την γλυκοκοίταζε, όταν αντάμωναν, πίστευε πως θα τα ταίριαζαν, θα γίνονταν ένα καλό ζευγάρι και ότι από όσους νέους γνώριζε στο χωριό θα ήταν ο μοναδικός που θα μπορούσε να αγαπήσει.

---

* γιλέκο στενό και κοντό, κεντημένο.